

ВІДРОДЖЕННЯ ІСЛАМСЬКОГО ЕМІРАТУ АФГАНІСТАН В КОНТЕКСТІ ПОВЕРНЕННЯ «ТАЛІБАНУ» ДО ВЛАДИ

В роботі проаналізовано передумови формування радикального руху «Талібан», а також повернення його до влади з метою відродження Ісламського Емірату Афганістан. Визначено, що наразі «Талібан» визнано ООН терористичною організацією, формування якої обумовлено не лише внутріполітичними процесами Афганістану, а й впливом зовнішніх акторів, зокрема Саудівської Аравії та Пакистану. Проаналізовано склад «Талібанау» в контексті його соціальних шарів і визначено, що найбільша частка талібів є представниками маргінальних прошарків населення Афганістану і Пакистану.

Доведено, що на самому початку, в 1994 р., поява талібів у Афганістані дуже схвально сприймалася більшістю населення. Активну участь у підтримці руху «Талібан» приймала афганська емігрантська преса, яка постійно публікувала статті на підтримку талібів. Визначено, що пізніше в афганському суспільстві наростали процеси конфронтації та поляризації, в результаті чого відбувся розкол на два табори по політичній та етнічній ознаці: антиталібський (в основному пуштунський) та проталібський (пуштунський).

Визначено, що ідеологією «Талібанау» є релігійний націоналізм. Офіційною релігією талібів є суннітський іслам. Під контролем талібів Афганістан був до 2001 р, однак США при підтримці Північного альянсу після подій 11 вересня розпочали проти «Талібанау» антитерористичну операцію і фактично знищили його.

Визначено, що в 2021 р. США вивели війська із Афганістану, що дозволило талібам здійснити державний переворот та взяти під контроль майже всю територію країни.

Доведено, що сучасні таліби маніпулюють релігією для того, щоб утримувати владу в регіоні, а також щоб домогтися визнання світовою спільнотою їх у якості легітимної сили, яка має благі наміри для збереження ісламських традицій та законів шариату для відновлення та мирного розвитку Ісламського Емірату Афганістан.

Визначено, що ті, цінності, які таліби задекларували в Конституції, не відповідають реальній ситуації, яка наразі складається в Афганістані: права жінок на навчання та працевлаштування порушуються, розважальні заходи також заборонені, тобто обіцянки та реальні дії талібів на сьогоднішній день не співпадають.

Ключові слова: Талібан, Ісламський Емірат Афганістан, пуштуни, шариат, релігійний націоналізм, суннітський іслам, донорська фінансова допомога, зовнішні актори, внутріполітичні процеси.

Постановка проблеми. Афганістан є однією із країн, де на сьогоднішній день постійно відбуваються воєнні дії. Досить тривалий час на території даної країни були присутні війська Сполучених Штатів у якості миротворчої сили, однак навесні 2021 року за рішенням президента Джо Байдена вони були виведені і країна була захоплена представниками радикального руху «Талібан», режим якого панував у Афганістані у період 1996-2001 рр.

На сьогоднішній день рух «Талібан» визнається Організацією об'єднаних націй як терористична організація, однак вона наразі відіграє дуже важливу роль у внутрішньополітичному процесі Афганістану. Проте, його роль не обмежується лише внутрішнім контекстом. Значний вплив на формування та підсилення даного руху здійснили й зовнішні актори, зокрема фінансовими ресурсами підтримала Саудівська Аравія, а Пакистан, у свою чергу, здійснював поставки зброї.

Активна діяльність у політичних процесах регіону, а також події серпня 2021 року, під час яких таліби захопили офіційну владу в Афганістані, обумовлюють актуальність дослідження та інтерес до вивчення даної теми.

Метою даного дослідження є аналіз передумов формування радикального руху «Талібан», визначення місця релігії в їхній ідеології, а також надання оцінки діям талібів, які вони здійснюють на сьогоднішній день для контролювання захоплених територій Афганістану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проведено на основі аналізу робіт зарубіжних вчених, зокрема Лалетіна Ю.П. [3] та Аббас Х. [5]. Також проаналізовано Конституцію «Талібану» [6], аналітичні дані Світового Банку по Афганістану [14-15] та низку інших закордонних джерел.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Тема захоплення «Талібаном» влади в Афганістані є досить актуальною на сьогоднішній день і дуже жваво обговорюється фахівцями різних наукових кіл. Однак, дана проблематика в різних наукових роботах розкривається із акцентом на той або інший аспект. В даній роботі автором зроблено спробу дослідити поставлене питання через призму релігійних аспектів, з урахуванням геополітичних та економічних інтересів.

Виклад основного матеріалу. З моменту активізації радикального руху «Талібан» у 1994 р. можливість приналежності її учасників до релігійних шкіл була поставлена під сумнів, незважаючи на те, «талібан» (множина від «таліб»), перекладається як «той, хто шукає знання».

Наприклад, в афганській емігрантській газеті 1990-х років, яка виходила в Індії, зазначалося: «Хто такі таліби? Де вони вивчали закони шаріату? Чи вивчали вони лише релігійні науки або окрім цього вони також вивчали соціально-політичні та економічні науки? В яких медресе вони вчилися стріляти, водити танки, керувати літаками та вивчали воєнні стратегії»? [1].

Зазначимо, що постановка даного питання є цілком логічною. Так, на певному етапі до руху «Талібан» долучилися офіцери афганської армії, які мали досвід участі у «священній війні» на боці маджахедів у 1979-1992 рр.

Також поповненню руху сприяло падіння народно-демократичного режиму М. Наджибулли наприкінці квітня 1992 р., коли армія фактично перестала існувати, а офіцерський корпус розійшовся по національних квартирах: узбеки пішли до А.Р. Дустому, таджики – до Б. Раббані та А.Ш. Масуду, а частина офіцерів-пуштунів на чолі з колишнім міністром оборони Ш.Н. Танаєм, який ховався під іменем мули Рашида, спочатку перейшли до Г. Хекмат'яру, а потім перейшли на бік талібів. Отже, багато професійних військових, які отримали освіту в основному закордоном (в США, Туреччині, Індії), стали частиною радикально настроєного воєнізованого руху.

Вони, доречі, також стали незатребуваними адміністрацією Ісламської Держави Афганістан на чолі із президентом Б. Раббані, який був при владі у 1992-1996 рр. Невипадково також однією із причин успіхів талібів емігрантська проталібська газета «Муджахид вулус», яка знаходилася в Норвегії, зазначала наявність великої кількості афганських офіцерів у складі «Талібану», які й складали бойове ядро руху [2].

Якщо проаналізувати склад «Талібану» в контексті його соціальних шарів, то варто звернути увагу на те, що лєвова частка талібів є представниками маргінальних прошарків населення як Афганістану, так і Пакистану.

Доказом цієї думки наведемо цитату афганського політика С. Лаєка, який у передмові до книги афганського науковця В.М. Вазіра «Доля Афганістану та східні пуштуни (1880-1980) зазначив: «Релігійні студенти (таліби), які ставали муллами після отримання релігійної освіти в медресе, більшою частиною були представниками найбідніших родин, межею щастя для яких було досягнення статусу імама в мечеті» [3].

Анонімний автор проталібської брошури «Талібан: із медресе до влади» також характеризує талібів як простих молодих чоловіків сільської місцевості, які «ніколи не бачили спокус Заходу» і були виховані у бідності та традиціях, характерних для пуштунських племен [4].

Причому найбільшу частку талібів складали вихідці із племен гільзаїв (найменш розвинуті жителі гірського східного Афганістану), а керівниками були пуштуни із іншого племені – дуррані, які характеризувалися більш високим ступенем освіти, в першу чергу, релігійної, і проживали у південно-східній частині Афганістану, відомий як «великий Кандагар» [5].

На самому початку, в 1994 р., коли вектор політичних амбіцій талібів не був чітко визначений, їх поява в Афганістані дуже схвально була сприйнята більшістю населення. Навіть діючий на той час президент Раббані Б., який розраховував на підтримку з боку «Талібану», назвав його «оплотом благодіянь» [6]. Генерал А.Р. Дустом під час свого візиту в Лондон в 1996 р. (до взяття талібами Кабулу в тому році) в інтерв'ю BBC зазначив: «Таліби – це афганський народ і наші пуштунські брати... Ми не відділяємо талібів від нашого народу, вони – частина нашої нації» [7].

Дуже активну участь у підтримці руху «Талібан» приймала афганська емігрантська преса, яка постійно публікувала панегірики на адресу талібів. Задля привернення уваги населення появлення

ісламських радикалів трактувалось як певне чудо, а самих талібів називали благородними та милосердними. Афганське населення запевнювали, що найголовнішою місією талібів є визволення Афганістану з «диявольського кола нещастя».

Із часом, коли політичні інтереси руху «Талібан» ставали більш зрозумілими, у афганському суспільстві наростали процеси конфронтації та поляризації, в результаті чого відбувся розкол на два табори по політичній та етнічній ознаці: антиталібський (в основному непустунський) та проталібський (пустунський). В той час, коли «Талібан» та Північний альянс (опозиційні сили, які базувалися на півночі Афганістану) розпочали військові дії з метою визначення, кому належить верховна влада в країні, пропагандисти із союзниками в еміграції розпочали пропагандистську війну.

Нагадаємо, що прибічники талібів не скупилися на яскраві епітети в бік талібів, називаючи їх «ангелами-визволителями» від ненависного режиму Б. Раббані та сил інших муджахедів-неталібів, справжньою національною силою, справжніми пустунами та благочестивими мусульманами, у свою чергу їхні супротивники називали їх пакистанськими найманцями та диявольською силою.

Прибічники талібів також стверджували, що велика кількість семінаристів, що формувала ядро руху «Талібан» – це молоде покоління афганських пустунів, які вимушені були втікати в Пакистан після перевороту 1978 р. (Квітнева революція, що була здійснена військовими та членами Народно-Демократичної партії Афганістану).

Це покоління талібів народилося та виросло в таборах для біженців, там же вони навчалися в медресе та брали участь в бойових діях у складі муджахедських збройних формувань. Через це більшість з них знали мови пушту і урду, проте не знали дарі.

Зазначимо ще також один важливий факт щодо етнічного складу талібів, дуже значну частку цього руху складали іноземні найманці. За даними емігрантського журналу «Пайамі зан», який видавався у Кветті у роки «джихаду» («священної війни» проти народно-демократичної влади в Афганістані) з боку муджахедів (учасників) цієї війни воювали представники інших національностей.

Дуже складно довести, але називалися такі дані, що на боці талібів воювали 5000 саудівців, 2800 алжирців, 2000 єгиптян, 400 тунісців, 370 іракців і т. д. [8].

Отже, можемо резюмувати, що рух «Талібан» складають різноманітні за фахом та нещодавньому минулому, але достатньо однорідні за соціальним станом шари афганського населення, а також представники інших держав. Однак, спільною рисою, окрім того, що більшість із них є представниками маргінальних шарів населення, є те, що всі вони є мусульманами та мають спільні політичні погляди щодо устрою та майбутнього розвитку Афганістану. Деякими талібами керують цілком зрозумілі та прозорі мотиви: жага влади або меркантильні інтереси, деякі є релігійними фанатиками, які готові вчиняти моментальну розправу над «невірними», однак всі вони об'єдналися під білим прапором «Талібану» і вперше в історії Афганістану змогли на більшій частині території встановити середньовічний, за змістом репресивно-теократичний режим під назвою Ісламський Емірат Афганістан (ІЕА).

Факт того, що ідеологією «Талібану» є релігійний націоналізм, не викликає сумніву. На рисунку нижче представлений напис (шахада) на білому прапорі «Талібану» (рис. 1).

Рис. 1. Шахада, написана на прапорі руху «Талібан» [9]

Шахада має такий переклад: «Засвідчую, що немає іншого божества, окрім Аллаху, і ще свідчу, що Мухаммед – посланець Аллаху» [9].

Так, офіційною релігією талібів є сунністський іслам: в теології такий його напрямок як ашаризм, а у правових питаннях шаріат, який являє собою консервативне слідування традиційному для Афганістану ханафітському мазхабу [10].

Цим талібі відрізняються від багатьох просалафітських ісламських рухів. Із самого початку в ідеології «Талібану» превалував пуштунвалай – релігійний націоналізм пуштунів, націлений на збереження племінних звичаїв. Однак, пізніше таліби задля того, щоб залучити більшу кількість учасників стали орієнтуватися на деобандизм – ханафітський антиколоніальний рух, який виник у XIX столітті у Британській Індії, який мав на увазі очищення ханафітського ісламу від застарілих місцевих традицій.

Будь-яка особа, яка не погоджується з цією ідеологією, вважається заблукалою, невірною і піддається гонитві. На територіях, які контролюються талібами, діють норми шаріате, і виконання цих норм суворо контролюється. Дані норми забороняють телебачення, музичні інструменти, Інтернет, художню творчість, алкогольні напої, біле взуття (як вже було зазначено, прапор талібів саме білого кольору) і багато чого іншого [11]. Чоловіки повинні мати бороду певної довжини, жінки не мають права працювати, лікуватися у лікарів – чоловіків, з'являтися у громадських місцях із відкритим обличчям та руками і без супроводу чоловіка або родича чоловічої статі, а також отримувати освіту. В 2001 р. мулла Омар видав декрет про знищення усіх неісламських пам'ятників. Так, дії «Талібану» були засуджені багатьма мусульманськими країнами.

Як вже зазначалося, склад руху «Талібан» є досить різним, його учасники мають різні мотиви, дуже часто буває так, що дії талібів у Кандагарі значно відрізняються від тих подій, що відбуваються на решті територій, що контролюються талібами. В цій непередбачуваності і є вся складність контролю ситуації в регіоні, що контролюється представниками даного руху. Однак важливим моментом є факт того, що всіх талібів об'єднує їхнє консервативне сприйняття ісламу, в даному питанні всі вони є непохитними.

На перший погляд конституція «Талібану» мало чим відрізняється від документів інших ісламських країн, тим більше, що вона складена на основі попередніх афганських конституцій. Проте при більш детальному аналізі статей, які декларують права і свободи, стає зрозумілим бажання обмежити і підпорядкувати суспільство законам шаріату. У всіх статтях основного закону червоною ниткою проходить установка на їх «ісламський характер». Наприклад, стаття 5 оголошує ісламський шаріат єдиним джерелом законності на території країни, який визначає все приватне та суспільне життя населення [12].

Ст. 17 наголошує на тому, що «родина створюється лише на основі ісламського права і моралі».

Ст. 19 «Свобода декларується як право людини, але не суперечить принципам ісламу».

Ст. 39 «Навчання жінок здійснюється в межах шаріату та регулюється особливим законом».

Ст. 42 «Дотримання ісламських законів – це обов'язок кожного мусульманина; заклик до неісламського мислення, тобто пропаганда інших поглядів заборонена, а порушники будуть покарані відповідно до правил шаріату».

Ст. 52 надає лідеру талібів всю повноту виконавчої, законотворчої, судової та воєнної влади, що робить його абсолютним, авторитарним правителем.

Ст. 98-101 визначають зовнішньополітичний курс Емірату, повністю базуються на постулатах ісламу, виступають за об'єднання світу ісламу та єдність світової мусульманської общини, а джихад оголошується священним обов'язком кожного афганця.

Отже, «Талібан» контролював Афганістан до 2001 р. Після терактів, які сталися в США 11 вересня 2001 р., Америка при підтримці Північного альянсу розпочала антитерористичну операцію проти Ісламського Емірату Афганістан, під час якої режим талібів був фактично знищений.

В 2020 році уряд Афганістану в рамках Даоської угоди між США та «Талібаном» звільнив понад 5 тис. талібів, 400 з яких були засуджені за вбивства. І більшість із звільнених повернулися знову воювати на боці талібів. Так, навесні 2021 р. президент США повідомив про плани вивести війська із Афганістану до 11 вересня. Отже, 1 травня, коли було оголошено про остаточне виведення американських військ із Афганістану, «Талібан» розпочав наступальну операцію проти збройних сил, і у серпні 2021 роки після низки операцій, таліби захопили Кабул і фактично здійснили державний переворот [13].

Далі на карті білим кольором виділено території, що знаходяться під контролем «Талібану» (рис. 2).

Після відновлення режиму «Талібан» дуже велика кількість мирного населення країни опинилася за межею бідності, а також ще в більшій мірі стали порушуватися права жінок. Наразі їм забороняють виходити за територію власного помешкання без супроводу чоловіка, батька або брата, отримувати освіту та працювати. Жінки можуть працювати лише у громадських жіночих вбиральнях, тому що туди чоловікам входити заборонено. Також на сьогоднішній день в Афганістані заборонено телебачення, різноманітні музичні заходи, театр, тобто все те, що пов'язано із відпочинком та розвагами.

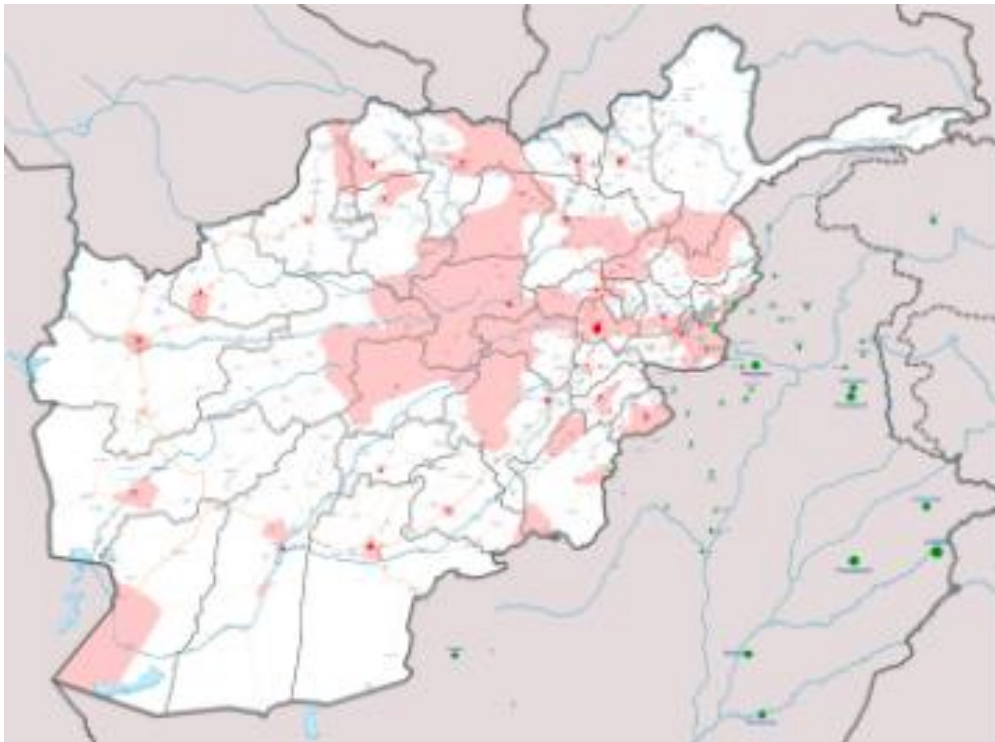

Рис. 2. Територія, яка знаходиться під контролем «Талібану», серпень 2021 р. [13]

Однак, міжнародні донори планують виділити Афганістану 280 млн. дол. США у якості допомоги, тому що більша частина населення країни наразі стикається із гострою нестачею продовольства. Майже 9 млн. осіб восени та взимку 2021 р. потерпали від голоду.

Кошти донорів мають бути спрямовані в ЮНІСЕФ та Всесвітню продовольчу програму, які мають матеріально-технічне забезпечення на місцях в Афганістані й будуть використовувати ці кошти на фінансування існуючих програм для надання послуг щодо охорони здоров'я та забезпечення продовольством афганського населення.

ООН неодноразово зазначала, що Афганістан знаходиться на межі серйозної гуманітарної кризи. Через події серпня 2021 р. США та інші донори припинили підтримувати Афганістан, який був залежним протягом 20 останніх років війни від даних фінансових вливань, і більше 9 млрд. дол. США були заморожені, а Світовий Банк та Міжнародний валютний фонд припинили доступ Афганістану до фінансування. Через гостру кризу в Кабулі деякі вимушені продавати побутову техніку задля купівлі вугілля для опалення своїх осель.

Дані, наведені на рисунку нижче, підтверджують викладену вище тезу.

За даними Світового Банку, темп зростання ВВП на душу населення протягом останніх 17 років демонструє дуже нестабільну динаміку: протягом 2003-2011 рр. спостерігаються значні коливання показнику від 4 до -3% і з піковим значенням у 2009 р. до 19%. З 2013 р. у порівнянні з 2012 р. відбувається зниження показника з 9 до 2% зі стабільним зменшенням протягом наступних років. В 2020 р. темп зростання ВВП на душу населення Афганістану склало -4%, тобто відбулося падіння у порівнянні з попереднім роком. Отже, навіть аналіз одного цього показника свідчить про явне погіршення економічного стану населення Афганістану.

У свою чергу керівники «Талібану» наголошують на тому, що вони не збираються воювати та порушувати права жінок на освіту та можливість працювати, хоча, як вже було зазначено вище, права жінок вже порушено. Вони намагаються досягти того, щоб організація була виключена зі списку терористичних організацій, що дозволить їм отримувати фінансову допомогу від міжнародних фондів.

Вважаємо, було б неправильно розглядати події та процеси в Афганістані окремо від загальної активізації радикалізму та екстремізму у значній частині мусульманських країн світу. Кінцевою метою ісламістів є досягнення влади та встановлення теократичного режиму влади. Досягається це як терористичними, так і політичними способами.

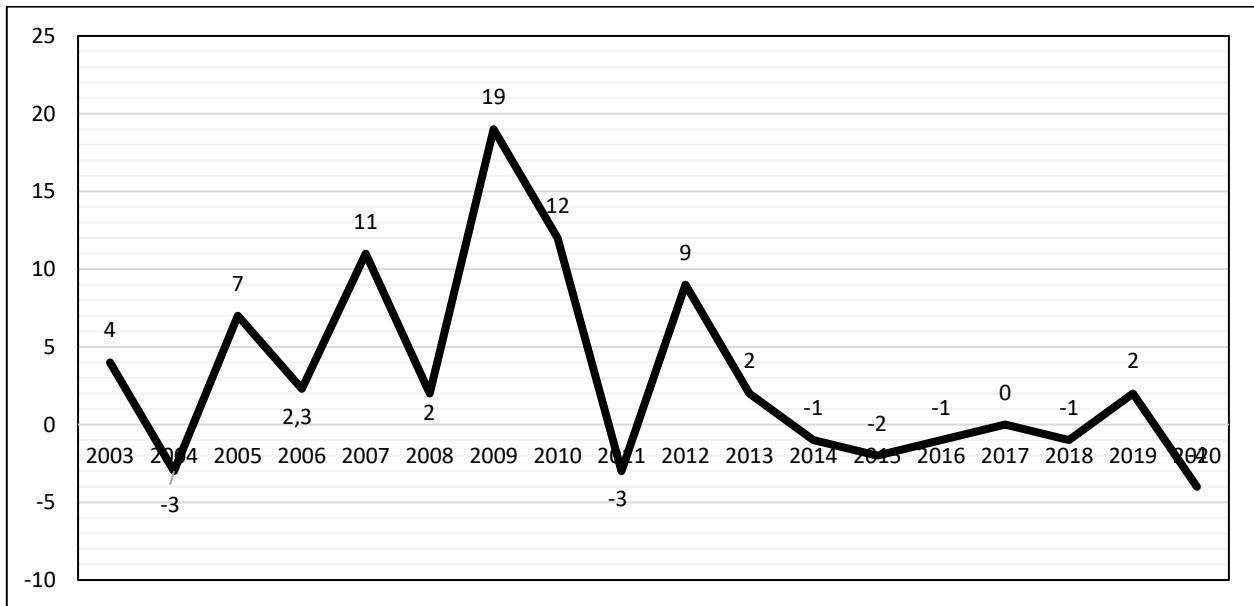

Рис. 3. Темп зростання ВВП на душу населення Афганістану в 2003-2020 рр., % [14]

Терористичні угруповання проникають також вже і в неісламські країни, наприклад, в Індію. В європейських країнах також є джихадисти, які поповнюють ряди ісламських бойовиків. Також афганські бойовики отримують моральну та фінансову підтримку із-зовні. Відзначимо, що в епоху тотальної діджиталізації ІКТ стають доступними навіть малограмотній частині населення мусульманських країн, завдяки чому таліби можуть активно вести пропагування.

Сучасна ситуація Афганістану характеризується певною двоїстістю. З одного боку, вона є стабільною, хоча ця стабільність характеризується певними негативними тенденціями: добробут мирного населення стабільно зменшується і рівень життя більшої частини громадян залишається дуже низьким. Як вже було зазначено, протягом останніх 20 років Афганістан отримував постійні фінансові вливання від зовнішніх донорів, хоча, за неофіційними даними, до половини цих коштів повертаються завдяки певним механізмам у країни-донори, а решта фінансової допомоги – розкрадаються.

За офіційними даними, більше третини населення Афганістану знаходиться за межею бідності, безробіття охоплює до 40%. Окрім того, що в країні ведуться постійні бойові дії, перепонами для розвитку є високий рівень корумпованості та неефективні інструменти державного регулювання економічної та фінансової сфер. Зовнішньоекономічна політики Афганістану також є неефективною: імпорт втричі перебільшує експорт, за рахунок імпорту, який складає 65% від ВВП, забезпечується значна частка потреб державного та недержавного секторів [15].

Висновки. Отже, проведене дослідження дозволяє отримати такі висновки. Афганістан – це країна, яку населяють різні нації, проте основну частину складають пуштуни, які є досить войовничою народністю. Протягом останніх двадцяти років на території даної країни йдуть постійні бойові дії, в результаті чого гине велика кількість мирного населення. Через складну ситуацію, яка склалася в регіоні, останні два десятиліття Афганістан отримував фінансову допомогу від зовнішніх донорів, що дозволяло виживати цивільному населенню. Однак, навесні 2021 р. миротворчі сили США за наказом Джо Байдена були виведені, що дало змогу радикальному руху «Талібан» повернути собі владу та взяти під контроль більшу частину країни. Фактично був здійснений державний переворот, і таліби оголосили про відродження Ісламського Емірату Афганістан із власною Конституцією, що базується на принципах шариату.

Фактично сучасні таліби маніпулюють релігією для того, щоб утримувати владу в регіоні, а також домогтися визнання світовою спільнотою їх уякості легітимної сили, яка має благі наміри для збереження ісламських традицій та законів шариату. Однак, визначено, що ті, цінності, які таліби задекларували в Конституції, не відповідають реальній ситуації, яка наразі складається в Афганістані: права жінок на навчання та працевлаштування порушуються, розважальні заходи також заборонені, хоча із самого початку для заспокоєння світової спільноти таліби наголошували на тому,

що права людини порушуватися не будуть. Отже, наразі обіцянки та реальні дії талібів на сьогоднішній день не співпадають.

Перспективи подальших досліджень. В майбутніх роботах із даної тематики планується більш детально проаналізувати розвиток міжнародних відносин «Талібану» із найголовнішими акторами регіону. Даний інтерес обумовлений тим, що лідери талібів на сьогодні є достатньо високоосвіченими особами, які здобули освіту закордоном, тому їх майбутні дії та комунікації викликають жвавий інтерес як серед сучасних політологів, так і науковців різних галузей знань, зокрема міжнародників та економістів, які вивчають донорську фінансову допомогу, що спрямовується в країни з високим ризиком.

Бібліографічний список:

1. The Taliban in Afghanistan. URL: <https://www.cfr.org/backgrounder/taliban-afghanistan> (дата звернення: 20.12.2021).
2. Who are the Taliban? URL: <https://www.bbc.com/news/world-south-asia-11451718> (дата звернення: 20.12.2021).
3. Лалетин Ю.П. Политсистема Афганистана как идеальный тип: воздействие племен. URL: <https://mgimo.ru/upload/iblock/b88/b885824dad170299590d948ebf5f5227.pdf> (дата звернення: 21.12.2021).
4. Талібан і таліби: хто вони такі. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-58221700> (дата звернення 23.12.2021).
5. Abbas H. The Taliban Revival. Violence and Extremism on the Pakistan-Afghanistan Frontier. New Haven and London, 2014. 136 p.
6. Конституція «Талібану» проливає світло на його бачення майбутнього Афганістану. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/30575078.html> (дата звернення: 03.01.2022).
7. Хто такі таліби та чому вони захопили Афганістан. URL: https://24tv.ua/hto-taki-talibi-chomu-voni-zahopili-afganistan_n1714330 (дата звернення: 03.01.2022).
8. Islamic State violence dents Taliban claims of safer Afghanistan. URL: <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/islamic-state-violence-dents-taliban-claims-safer-afghanistan-2021-11-09/> (дата звернення: 29.12.2021).
9. Encyclopaedia of Islam. URL: <https://ia903206.us.archive.org/8/items/volume-5/Volume%201.pdf> (дата звернення: 29.12.2021).
10. The Taliban Tells the Islamic State to Get the Hell Out of Afghanistan. URL: <https://www.vice.com/en/article/8x3adp/the-taliban-tells-the-islamic-state-to-get-the-hell-out-of-afghanistan> (дата звернення: 30.12.2021).
11. A nation challenged: the law; No TV, No Chess, No Kites: Taliban's Code, From A to Z. URL: <https://www.nytimes.com/2001/11/22/world/a-nation-challenged-the-law-no-tv-no-chess-no-kites-taliban-s-code-from-a-to-z.html> (дата звернення: 25.12.2021).
12. Taliban to implement monarch-era Constitution in Afghanistan. URL: <https://www.aa.com.tr/en/asia-pacific/taliban-to-implement-monarch-era-constitution-in-afghanistan/2377376> (дата звернення: 24.12.2021).
13. Taliban 'carrying out door-to-door manhunt'. URL: <https://www.bbc.com/news/live/world-asia-58219963> (дата звернення: 21.12.2021).
14. GDP (current US\$) – Afghanistan. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=AF> (дата звернення: 23.12.2021).
15. The World Bank In Afghanistan. URL: <https://www.worldbank.org/en/country/afghanistan/overview#1> (дата звернення: 24.12.2021).

References:

1. The Taliban in Afghanistan. URL: <https://www.cfr.org/backgrounder/taliban-afghanistan> (data zvernennia: 20.12.2021).
2. Who are the Taliban? URL: <https://www.bbc.com/news/world-south-asia-11451718> (data zvernennia: 20.12.2021).
3. Laletin Yu.P. Politsistema Afganistana kak idealnyi tip: vozdeistvie plemion. URL: <https://mgimo.ru/upload/iblock/b88/b885824dad170299590d948ebf5f5227.pdf> (data zvernennia: 21.12.2021).
4. Taliban I taliby: khto vony taki. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-58221700> (data zvernennia: 23.12.2021).
5. Abbas H. The Taliban Revival. Violence and Extremism on the Pakistan-Afghanistan Frontier. New Haven and London, 2014. 136 p.
6. Konstitutsia Talibanu prolybaie svitlo na yogho bachennia maibutniogho Afghanistanu. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/30575078.html> (data zvernennia: 03.01.2022).
7. Khto taki taliby ta chomy vonu zakhopyly Afghanistan. URL: https://24tv.ua/hto-taki-talibi-chomu-voni-zahopili-afganistan_n1714330 (data zvernennia: 03.01.2022).
8. Islamic State violence dents Taliban claims of safer Afghanistan. URL: <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/islamic-state-violence-dents-taliban-claims-safer-afghanistan-2021-11-09/> (data zvernennia: 29.12.2021).

9. Encyclopaedia of Islam. URL: <https://ia903206.us.archive.org/8/items/volume-5/Volume%201.pdf> (data zvernennia: 29.12.2021).
10. The Taliban Tells the Islamic State to Get the Hell Out of Afghanistan. URL: <https://www.vice.com/en/article/8x3adp/the-taliban-tells-the-islamic-state-to-get-the-hell-out-of-afghanistan> (data zvernennia: 30.12.2021).
11. A nation challenged: the law; No TV, No Chess, No Kites: Taliban's Code, From A to Z. URL: <https://www.nytimes.com/2001/11/22/world/a-nation-challenged-the-law-no-tv-no-chess-no-kites-taliban-s-code-from-a-to-z.html> (data zvernennia: 25.12.2021).
12. Taliban to implement monarch-era Constitution in Afghanistan. URL: <https://www.aa.com.tr/en/asia-pacific/taliban-to-implement-monarch-era-constitution-in-afghanistan/2377376> (data zvernennia: 24.12.2021).
13. Taliban 'carrying out door-to-door manhunt'. URL: <https://www.bbc.com/news/live/world-asia-58219963> (data zvernennia: 21.12.2021).
14. GDP (current US\$) – Afghanistan. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=AF> (data zvernennia: 23.12.2021).
15. The World Bank In Afghanistan. URL: <https://www.worldbank.org/en/country/afghanistan/overview#1> (data zvernennia: 24.12.2021).

Lyamar V. V. Revival of Islamic Emirate Afghanistan in the context of Taliban return to power

There were analyzed preconditions of forming radical movement "Taliban", as well as its returning to power with the aim of revival of Islamic Emirate Afghanistan. It has been defined that today Taliban is recognized as terroristic organization by UNO which formation has been caused not only by domestic policy processes of Afghanistan but by the influence of external actors, in particular Saudi Arabia and Pakistan. It has been analyzed the composition of Taliban in the context of its social classes and it defined that the biggest share of Taliban are the representatives of marginal classes of Afghanistan and Pakistan.

There was proved, that at the beginning, in 1994 the emergence of Taliban in Afghanistan was kindly perceived by the biggest part of population. The emigrants' press, which published papers to support Taliban, played the active role in supporting Afghan Taliban. It was defined that later in Afghan society the processes of confrontation and polarization grew and as a result there was the split on two groups by political and ethnic features: anti-Taliban (mainly non-Pashtun) and Taliban (Pashtun).

It has been defined that the ideology of Taliban is religious nationalism. The official religion of Taliban is Sunni Islam. Afghanistan was under the control of Taliban till 2001, however the USA with help of North alliance after the situation on 11 September began antiterrorist operation against Taliban and destroyed it.

It was defined that in 2021 the USA got the troops out from Afghanistan, what let Taliban to make the revolution and take almost the whole territory of a country under control.

It has been proved that modern Taliban uses the religion to have the power in a region as well as to persuade recognition of the global community of it as legal power which has good intentions for saving Islamic traditions and laws of shariah for recovering and peace development of Islamic Emirate Afghanistan.

It has been defined that values that Taliban has declared in the Constitution do not correspond to the real situation which is today in Afghanistan: the rights of women to study and work are violated, entertainments are banned in the other words promises and real actions of Taliban today differ.

Keywords: *Taliban, Islamic Emirate Afghanistan, Pashtuns, shariah, religious nationalism, Sunni Islam, donors' financial support, external actors, internal policy processes.*